

Opole, dn. 27.10.2021 r.

ZR.5144.61.2021.KDN

Pozwolenie nr 64/R/2021

Na podstawie art.36 ust.1 pkt 1, 3 i ust. 3, art.4, art.6 ust. 1 pkt 2 lit.a, art.7 pkt 1, art.89 pkt 2 i art.91 ust.4 pkt 4 Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jednolity – DzU z 2021, poz.710, ze zm.), Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 sierpnia 2018 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków albo na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz robót budowlanych, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, a także badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków oraz badań archeologicznych i poszukiwań zabytków (tekst jednolity – DzU z 2021 r., poz.81) oraz art.104 Ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jednolity – DzU z 2021 r., poz.735),

po rozpatrzeniu wniosku z dnia 07.10.2021 r., złożonego w dniu 11.10.2021 r. przez Parafię Rzymskokatolicką pw. św. Jerzego w Kamienicy, Kamienica nr 99, 48-370 Pączków,
o udzielenie pozwolenia na wykonanie prac konserwatorskich przy **zespole zabytków z kościoła parafialnego pw. św. Jerzego w Kamienicy, gm. Pączków:**

1. **rzeźba *Matka Boska z Dzieciątkiem*** (późny gotyk, k. XV w., drewno polichromowane): wydrążona rzeźba Matki Boskiej ukazanej w postawie stojącej, z nagim Dzieciątkiem na prawym ramieniu, na głowie Madonny wysoka otwarta korona, cała postać okryta mocno pofałdowanym płaszczem,
2. **ambona** (rokoko, 2 poł. XVIII w., warsztat śląski, drewno polichromowane, złożone): wieloboczny baldachim i korpus ze schodami, na płycinach korpusu umieszczone siedzące postacie czterech Ewangelistów z atrybutami, baldachim z podwieszoną girlandą, w zwieńczeniu cztery postacie Ojców Kościoła, w centrum w glorii figura Salwator Mundi,
3. **oltarz boczny pw. Zwiastowania NMP** (rokoko, 2 poł. XVIII w., warsztat śląski, drewno polichromowane, złożone): architektoniczny, przyścienny, jednokondygnacyjny ze zwieńczeniem, na skrzyniowej mense retabulum z obrazem *Zwiastowanie NMP* flankowanym rzeźbami św. Józefa i Antoniego, po bokach retabulum rzeźbione uszaki z motywem rocaile'u, w zwieńczeniu ołtarza w glorii księga z napisem: AΩ,

objętym formą ochrony poprzez wpis do rejestru zabytków województwa opolskiego decyzjami pod numerem: ks.B.t.II-545/1-2/71 z dn.18.12.1971 r., ks.B.t.V-847/90 z dn.14.12.1990 r.,

polegających na wykonaniu konserwacji technicznej i estetycznej ww. obiektów;

oraz po ocenie danych przedstawionych we wniosku i załączonych do niego dokumentów:

1. „Program prac konserwatorskich i restauratorskich rzeźby Matki Boskiej

- z Dzieciątkiem z kościoła pw. św. Jerzego w Kamienicy”,
2. „Program prac konserwatorskich i restauratorskich ambony z kościoła pw. św. Jerzego w Kamienicy”,
 3. „Program prac konserwatorskich i restauratorskich ołtarza pw. Zwiastowania NMP z kościoła pw. św. Jerzego w Kamienicy”,

opracowane przez dyplomowanego konserwatora dzieł sztuki, mgra Andrzeja Marka Barskiego (załącznik nr 1-3);

Opolski Wojewódzki Konserwator Zabytków

pozwala

na wykonanie następujących prac przy zespole zabytków:

I. Rzeźba *Matki Boskiej z Dzieciątkiem*

1. Wstępne mechaniczne oczyszczenie rzeźby z kurzu i zanieczyszczeń powierzchniowych.
2. Wykonanie badań odkrywkowych warstw malarskich na każdym elemencie rzeźby.
3. Wykonanie laboratoryjnych badań stratygraficznych warstw malarskich na każdym elemencie rzeźby.
4. Usunięcie nawarstwień pochodzących z poprzednich restauracji.
5. Dezynsekcja rzeźby.
6. Dezynfekcja rzeźby.
7. Położenie pęcherzy, łusek, rozwarstwień oraz przywrócenie przyczepności polichromii i złocień do podłoża.
8. Impregnacja strukturalna drewna.
9. Sklejenie rozstępów i pęknięć drewna w miejscach ich występowania.
10. Rekonstrukcja brakujących elementów rzeźby.
11. Uzupełnienie ubytków drewna.
12. Uzupełnienie ubytków zaprawy w obrębie polichromii i złocień.
13. Uzupełnienie ubytków warstwy złocień na poler.
14. Scalenie warstwy polichromii.
15. Rekonstrukcja polichromii w miejscach rozległych ubytków.
16. Nałożenie werniksu końcowego na polichromię rzeźby.

II. Ambona

1. Wstępne oczyszczenie ambony z kurzu i zanieczyszczeń powierzchniowych.
2. Demontaż rzeźb, ornamentów i in. ruchomych elementów ambony.
3. Usunięcie nawarstwień pochodzących z poprzednich restauracji.
4. Dezynfekcja i dezynsekcja ambony.
5. Położenie pęcherzy, łusek, rozwarstwień oraz przywrócenie przyczepności polichromii i złocień do podłoża.
6. Impregnacja strukturalna – utwardzenie osłabionego drewna poprzez zanurzenie.
7. Sklejenie rozstępów i pęknięć drewna w miejscach ich występowania.
8. Rekonstrukcja ubytków drewna ornamentów i innych elementów ambony.
9. Uzupełnienie ubytków drewna.
10. Uzupełnienie ubytków zaprawy w obrębie polichromii i złocień.
11. Scalenie i rekonstrukcja ubytków warstwy złocień i ewentualnych srebrzeń.

12. Scalenie ubytków warstwy polichromii.
13. Rekonstrukcja polichromii w miejscach rozległych ubytków.
14. Nałożenie werniksu końcowego na polichromię ambony.
15. Montaż ambony.

III. Ołtarz boczny pw. Zwiastowania NMP

Elementy drewniane ołtarza

1. Wstępne oczyszczenie ołtarza z kurzu i zanieczyszczeń powierzchniowych.
2. Demontaż pozostałych elementów dekoracji ołtarza.
3. Usunięcie nawarstwień pochodzących z poprzednich restauracji.
4. Dezynsekcja ołtarza.
5. Dezynfekcja ołtarza.
6. Położenie pęcherzy, łusek, rozwarstwień oraz przywrócenie przyczepności polichromii i złocień do podłoża.
7. Impregnacja strukturalna – utwardzenie osłabionego drewna wybraną metodą.
8. Sklejenie rozstępów i pęknięć drewna w miejscach ich występowania.
9. Rekonstrukcja brakujących elementów ołtarza.
10. Uzupełnienie ubytków ornamentów.
11. Uzupełnienie ubytków drewna elementów szafy ołtarzowej.
12. Uzupełnienie ubytków zaprawy w obrębie polichromii i złocień.
13. Scalenie ubytków warstwy złocień na poler.
14. Rekonstrukcja złocień na mat.
15. Scalenie ubytków warstwy polichromii.
16. Rekonstrukcja polichromii w miejscach rozległych ubytków.
17. Nałożenie werniksu końcowego na ołtarz.
18. Montaż ołtarza.

Obraz na płótnie „Zwiastowanie NMP”

1. Wstępne oczyszczenie obrazu z zanieczyszczeń powierzchniowych.
2. Zabezpieczenie lica obrazu.
3. Mechaniczne usunięcie wtórnych nawarstwień oraz czyszczenie odwrocica obrazu.
4. Usunięcie zabezpieczenia lica obrazu.
5. Oczyszczenie lica obrazu metodą chemiczną.
6. Dezynfekcja obrazu.
7. Usunięcie werniksu metodą chemiczną.
8. Reparacje lokalne podłoża płóciennego obrazu.
9. Nałożenie werniksu retuszerskiego na warstwę malarską przed zabiegiem uzupełniania ubytków zaprawy.
10. Uzupełnienie ubytków zaprawy i opracowanie ich odpowiedniej faktury.
11. Zdjęcie werniksu retuszerskiego.
12. Wykonanie nowych, profesjonalnych, ruchomych krosien malarskich.
13. Naciągnięcie obrazu na przygotowane krosna malarskie.
14. Nałożenie werniksu retuszerskiego przed punktowaniami scalającymi.
15. Wykonanie punktowań oraz rekonstrukcji warstwy malarskiej.
16. Nałożenie werniksu końcowego.

Prace konserwatorskie będą prowadzone według programów prac konserwatorskich (programy zawierają metody oraz materiały, które będą zastosowane w konserwacji), opracowanych przez mgra Andrzeja Marka Barskiego, i uzgodnionego przez Opolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w dniu 27.10.2021 r., **Uzgodnienie nr ZR.5144.61.2021.KDN**.

Niniejsze pozwolenie posiada termin ważności do dnia: 30.06.2023 r.

Postępowanie w sprawie wydanego pozwolenia może zostać wznowione, a następnie pozwolenie może zostać cofnięte lub zmienione na podstawie art.47 Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jednolity – DzU z 2021 r., poz.710, ze zm.).

Warunki konserwatorskie na podstawie art.36 ust.3 Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jednolity – DzU z 2021 r., poz.710, ze zm.), i § 12 Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 sierpnia 2018 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków albo na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz robót budowlanych, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, a także badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków oraz badań archeologicznych i poszukiwań zabytków (tekst jednolity – DzU z 2021 r., poz.81):

1. kierowanie pracami konserwatorskimi albo samodzielne ich wykonywanie przez osobę posiadającą kwalifikacje, o których mowa w art.37a ust.1 Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jednolity – DzU z 2021 r., poz.710, ze zm.), oraz przekazanie Opolskiemu Wojewódzkiemu Konserwatorowi Zabytków (OWKZ) w terminie nie później niż 14 dni przed rozpoczęciem prac, a w toku prac w terminie 14 dni przed dokonaniem zmiany osoby prowadzącej prace:
 - a. imienia, nazwiska i adresu osoby kierującej pracami konserwatorskimi albo samodzielnie je wykonującej,
 - b. dokumentów potwierdzających spełnianie przez tę osobę wymagań, o których mowa w art. 37a ust.1 ustawy,
 - c. oświadczenia wskazanej osoby, o przyjęciu obowiązku kierowania albo samodzielnego wykonywania wskazanych w pozwoleniu prac,
2. zawiadomienie Opolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków (OWKZ) o terminie rozpoczęcia i zakończenia wskazanych w pozwoleniu prac,
3. niezwłoczne zawiadomienie OWKZ o wszelkich zagrożeniach lub nowych okolicznościach ujawnionych w trakcie prowadzenia prac, wskazanych w pozwoleniu,
4. po przeprowadzeniu badań stratygraficznych ołtarza bocznego, ambony i rzeźby Matki Boskiej z Dzieciątkiem przedstawienie OWKZ sprawozdania ze stanu zachowania historycznych warstw malarskich w celu określenia zakresu usuwania wtórnych warstw malarskich oraz zakresu rekonstrukcji polichromii i złocień oraz określenie ich techniki wykonania,

5. odbiór końcowy prac konserwatorskich wskazanych w pozwoleniu z udziałem OWKZ,
6. prowadzenie dokumentacji przebiegu wskazanych w pozwoleniu prac, w sposób umożliwiający jednoznaczną identyfikację i dokładną lokalizację przestrzenną wszystkich czynności, użytych materiałów oraz dokonanych odkryć, i przekazanie OWKZ dokumentacji konserwatorskiej **w terminie 3 miesięcy** od zakończenia prac.

Uzasadnienie

W dniu 11.10.2021 r. do Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Opolu wpłynął wniosek Parafii Rzymskokatolickiej pw. św. Jerzego w Kamienicy w sprawie wydania pozwolenia na prowadzenie prac konserwatorskich przy ołtarzu bocznym pw. Zwiastowania NMP, ambony i rzeźby Matki Boskiej z Dzieciątkiem z kościoła parafialnego pw. św. Jerzego w Kamienicy, gm. Paczków. Przedmiotowy zespół zabytków: ołtarz boczny pw. Zwiastowania NMP, ambona i rzeźba Matki Boskiej z Dzieciątkiem jest wpisany do rejestru zabytków ruchomych województwa opolskiego pod numerem: ks.B.t.II-545/1-2/71 z dn.18.12.1971 r., ks.B.t.V-847/90 z dn.14.12.1990 r. Z tego względu zespół tych zabytków podlega ochronie konserwatorskiej, wyrażającej się m.in. w konieczności uzgadniania z wojewódzkim konserwatorem zabytków wszelkich czynności faktycznych odnoszących się do tych obiektów. Ponadto w myśl art.4 pkt 1,2 ww. ustawy ochrona zabytków polega, w szczególności, na podejmowaniu przez organy administracji publicznej działań mających na celu zapewnienie warunków prawnych, umożliwiających trwale zachowanie zabytków oraz ich zagospodarowanie i utrzymanie oraz zapobieganie zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla ich wartości.

Niniejsze pozwolenie zostało wydane na podstawie art.36 Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jednolity – DzU z 2021 r., poz.710, ze zm.), w oparciu o danę zawartą we wniosku złożonym w dniu 11.10.2021 r. Termin ważności pozwolenia zgodnie z zapisem § 12 ust. 1 pkt 7 Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 sierpnia 2018 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków albo na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz robót budowlanych, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, a także badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków oraz badań archeologicznych i poszukiwań zabytków (tekst jednolity – DzU z 2021 r., poz. 81), wskazuje wojewódzki konserwator zabytków. Ze względu na nieodpowiedni stan zachowania ww. zespołu zabytków OWKZ wydał Zalecenia pokontrolne nr ZR.5180.14.2018.KDN. Stąd termin ważności niniejszego pozwolenia został powiązany z ww. sprawą i termin ważności niniejszego pozwolenia określono do dnia 30.06.2023 r.

W nawiązaniu do ust. 3 przywołanego wyżej artykułu ustawy zawarto w pozwoleniu warunki konserwatorskie, wprowadzone celem zapobieżenia uszkodzeniu lub zniszczeniu zabytku. **W warunku konserwatorskim nr 4** określono konieczność przedstawienia sprawozdania z przeprowadzonych badań stratygraficznych powierzchni ołtarza bocznego pw. Zwiastowania NMP, ambony i rzeźby Matki Boskiej z Dzieciątkiem w celu ustalenia na podstawie stanu zachowania historycznych warstw malarskich zakresu

